Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. SZPUNAR
fremsat den 29. juli 2019[1]

Sag C-468/18

R
mod
P

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Judecătoria Constanța (retten i første instans i Constanța, Rumænien))

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt – forordning (EF) nr. 4/2009 – artikel 3, litra a) – retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl – artikel 3, litra d) – den kompetente ret i sager vedrørende forældreansvar – artikel 5 – sagsøgtes fremmøde – ret, for hvilken der er anlagt sag om såvel skilsmisse som dennes virkninger for så vidt angår forældreansvar og underholdsbidrag til det fælles barn – rettens erklæring om inkompetence i sagen vedrørende forældreansvar – kompetence til behandling af anmodningen om underholdspligt i forhold til barnet – den ret, der er bedst egnet til at behandle sagen«

I. Indledning

1. Den præjudicielle anmodning vedrører fortolkningen af artikel 3, litra a) og d), og artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt[2].

2. Anmodningen er blevet forelagt under en tvist, der verserer mellem R, der er bosiddende i Det Forenede Kongerige, og P, der er bosiddende i Rumænien, angående en anmodning om underholdsbidrag til deres fælles barn, som blev fremsat under en sag angående skilsmisse og forældreansvar.

3. Hovedsagen giver på den ene side Domstolen mulighed for at præcisere betingelserne for anvendelse af artikel 3, litra a) og d), og artikel 5 i forordning nr. 4/2009 og på den anden side for at træffe afgørelse om den pligt, der påhviler den kompetente ret i sager vedrørende underholdspligt til at prioritere sammenlægning af sagerne ud fra hensynet til barnets bedste, hvilket hensyn den allerede tog i betragtning, da den erklærede sig inkompetent i sagen om forældreansvar.

1 – Originalsprog: fransk.
2 – EUT 2009, L 7, s. 1.

II. Retsforskrifter

A. EU-retten

1. Forordning (EF) nr. 2201/2003

4. Følgende fremgår af 5., 11. og 12. betragtning til Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000[3]:

»(5) For at sikre en ensartet behandling af alle børn dækker denne forordning alle retsafgørelser om forældreansvar, herunder også foranstaltninger til beskyttelse af et barn, uanset om sådanne afgørelser træffes i forbindelse med en ægteskabssag.

[…]

(11) Spørgsmål om underholdspligt er udelukket fra denne forordnings anvendelsesområde, da disse allerede er omfattet af [Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område[4]]. De retter, der er kompetente efter denne forordning, har generelt kompetence til at afgøre sager om underholdspligt i medfør af artikel 5, nr. 2, i [forordning nr. 44/2001].

(12) De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.«

5. Forordningens artikel 1 bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civilretlige område, uanset domsmyndighedens art, for spørgsmål vedrørende:

a) skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab

b) tilkendelse, udøvelse, delegation samt hel eller delvis frakendelse af forældreansvar

[…]

3. Denne forordning finder ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende:

[…]

(e) underholdspligt

[…]«

3 – EUT 2003, L 338, s. 1.

4 – EFT 2001, L 12, s. 1.

6. Forordningens artikel 2, nr. 7), har følgende ordlyd:

»I denne forordning forstås ved:

[…]

7) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale. Betegnelsen omfatter navnlig forældremyndighed og samværsret.«

7. I henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 1, litra b), ligger kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende skilsmisse hos retterne i den medlemsstat, hvis nationalitet begge ægtefæller har.

8. Artikel 8 i forordning nr. 2201/2003 bestemmer:

»1. Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.

2. Stk. 1 finder anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12.«

9. Forordningens artikel 12, stk. 1, bestemmer:

»Den ret i en medlemsstat, der i medfør af artikel 3 udøver sin kompetence til at træffe afgørelse om en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, har kompetence i ethvert spørgsmål vedrørende forældreansvar, der har tilknytning til den pågældende begæring

a) hvis mindst én af ægtefællerne har forældreansvar over for barnet,

og

b) hvis denne rets kompetence på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde er accepteret af ægtefællerne og af indehaverne af forældreansvar og er til barnets bedste.«

2. Forordning nr. 4/2009

10. Denne forordning erstatter bestemmelserne om underholdspligt i forordning nr. 44/2001[5]. For så vidt angår underholdspligt erstatter den ligeledes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav[6], med undtagelse af europæiske tvangsfuldbyrdelsesdokumenter, som er udstedt af

5 – Jf. for så vidt angår relevansen af Domstolens praksis vedrørende denne forordning inden for dette område dom af 18.12.2014, Sanders og Huber (C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 23).

6 – EUT 2004, L 143, s. 15.

medlemsstater, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 23. november 2007 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt, som blev godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2009/941/EF af 30. november 2009[7], dvs. Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og Kongeriget Danmark[8].

11. Henset til anvendelsesdatoen for Haagerprotokollen af 2007 i EU har forordning nr. 4/2009 fundet anvendelse siden den 18. juni 2011[9].

12. Ifølge første og anden betragtning til forordning nr. 4/2009 er formålet med denne forordning og med bl.a. forordning nr. 44/2001 og nr. 2201/2003 at vedtage foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål, der har grænseoverskridende virkninger, og som bl.a. tilsigter at fremme foreneligheden mellem medlemsstaternes gældende regler om lovvalg og konflikter om stedlig kompetence.

13. 9., 10. og 15. betragtning til forordning nr. 4/2009 har følgende ordlyd:

»(9) Bidragsberettigede bør have mulighed for i en medlemsstat let at få truffet en retsafgørelse, der automatisk bliver eksigibel i en anden medlemsstat uden nogen andre formaliteter.

(10) For at nå dette mål er det hensigtsmæssigt at samle bestemmelserne om kompetence, lovvalg, anerkendelse og eksigibilitet, fuldbyrdelse, retshjælp og samarbejde mellem centralmyndigheder vedrørende underholdspligt i ét EF-instrument.

[…]

(15) For at varetage de bidragsberettigedes interesser og af hensyn til retsplejen i [EU] bør kompetencereglerne, som de følger af forordning [nr. 44/2001], tilpasses. Det forhold, at sagsøger har sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland, bør ikke længere udgøre en grund til at udelukke anvendelse af fællesskabskompetencereglerne, og der bør ikke længere kunne henvises til nationale kompetenceregler. Det bør derfor fastsættes i denne forordning, i hvilke tilfælde en medlemsstats ret kan udøve en subsidiær kompetence.«

14. Begrebet »den bidragsberettigede« defineres i artikel 2, stk. 1, nr. 10), i forordning nr. 4/2009 som »enhver fysisk person, der er eller påstås at være berettiget til underholdsbidrag«.

15. Forordningens artikel 3 bestemmer:

»De myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er:

a) retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, eller

b) retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl, eller

c) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende en persons retlige status, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet, eller

7 – EUT 2009, L 331, s. 17 (herefter »Haagerprotokollen af 2007«).

8 – Denne protokol blev ratificeret af Den Europæiske Union den 8.4.2010 på medlemsstaternes vegne, med undtagelse af disse to stater, som ikke har tiltrådt den. Jf. i denne henseende fortegnelsen over kontraherende stater pr. 31.3.2017, der er tilgængelig på Haagerkonferencens hjemmeside (https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/status-table/?cid=133).

9 – Jf. artikel 76, stk. 3, i forordning nr. 4/2009. Der skal sondres mellem anvendelsesdatoen og ikrafttrædelsesdatoen for Haagerprotokollen af 2007, der af samtlige de kontraherende parter er fastsat til den 1.8.2013. Jf. ligeledes H. Gaudemet-Tallon og M.-E. Ancel, *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 6. udg., Librairie générale de droit et de jurisprudence, »Droit des affaires«, Paris, 2018, punkt 216, s. 318.

d) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.«

16. Forordningens artikel 5, der bærer overskriften »Kompetence baseret på sagsøgtes fremmøde«, bestemmer:

»For så vidt en ret i en medlemsstat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne forordning, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte giver møde for at bestride rettens kompetence.«

17. Samme forordnings artikel 10, der bærer overskriften »Prøvelse af kompetencen«, bestemmer:

»Anlægges der ved en ret i en medlemsstat en sag, som den pågældende ret ikke har kompetence til at påkende i medfør af denne forordning, erklærer retten sig på embeds vegne inkompetent.«

18. Artikel 12, 13 og 14 i forordning nr. 4/2009 indeholder regler om henholdsvis litispendens, indbyrdes sammenhængende krav og foreløbige, herunder sikrende, retsmidler.

B. Rumænsk ret

19. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at en rumænsk ret, der har erklæret sig kompetent, på et hvilket som helst stadium af sagen, enten på embeds vegne eller på begæring af parterne, på ny kan efterprøve sin kompetence [10].

III. De faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

20. R og P, der er rumænske statsborgere, blev gift den 15. august 2015 i Rumænien. De er henholdsvis mor og far til et barn, der blev født den 8. november 2015 i Belfast (Det Forenede Kongerige), hvor de boede, indtil de blev separeret i 2016. P er rejst tilbage til Rumænien, mens R er blevet boende i Belfast sammen med barnet.

21. Ved stævning af 29. september 2016 anlagde R sag mod P ved Judecătoria Constanța (retten i første instans i Constanța, Rumænien) med påstand om skilsmisse, at bopælen for barnet fastlægges hos hende, at hun tilkendes fuldt forældreansvar, og at P pålægges at betale underholdsbidrag til barnet.

22. P har bestridt rettens kompetence. Retten fastslog, at den som følge af parternes nationalitet havde kompetence til at træffe afgørelse om skilsmissebegæringen i medfør af artikel 3, litra b), i forordning nr. 2201/2003.

23. Efter at den nævnte ret den 8. juni 2017 traf afgørelse om, at sammenlægningen af de af R fremsatte anmodninger skulle ophæves, indledtes to nye sager, dels om forældreansvar for barnet samt om, at dets bopæl fastslås at være hos sagsøgeren, dels om, at P tilpligtes at betale underholdsbidrag til barnet.

10 – Jf. i denne henseende artikel 1071 i Codul de procedură civilă (retsplejelov), der er gengivet i den præjudicielle forelæggelsesafgørelse i OF-sagen (sag C-759/18), der i øjeblikket verserer for Domstolen (s. 5).

24. Judecătoria Constanța (retten i første instans i Constanța) erklærede sig inkompetent i medfør af artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 for så vidt angik sagen om udøvelse af forældreansvar med henvisning til hensynet til barnets bedste. Den nævnte ret lagde endvidere til grund, at retterne i Det Forenede Kongerige havde kompetence til at træffe afgørelse om dette spørgsmål i medfør af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, idet barnet har haft sædvanligt opholdssted i denne medlemsstat siden sin fødsel. Parterne har ikke appelleret afgørelsen om inkompetence.

25. Den forelæggende ret fastslog, at den havde kompetence til at behandle spørgsmålet om underholdsbidrag til barnet i medfør af artikel 3, litra a), i forordning nr. 4/2009, henset til sagsøgtes, P's, sædvanlige bopæl. Retten understregede, at P havde givet møde for retten uden at rejse indsigelse mod dens kompetence, men at han havde fremsat begæring om, at der skulle ske præjudiciel forelæggelse for Domstolen.

26. Retten har endvidere anført, at sagens parter, R og P, er enige om, at det er hensigtsmæssigt at anmode om en fortolkning af de relevante EU-retlige bestemmelser. Retten er enig i denne vurdering, idet den inden dens realitetsbehandling af anmodningen om underholdspligt i forhold til barnet og på et hvilket som helst stadium af sagen på ny kan efterprøve sin kompetence.

27. Den forelæggende ret nærer således tvivl om forholdet mellem tre bestemmelser i forordning nr. 4/2009, nemlig artikel 3, litra a) og d), og artikel 5.

28. Henset til den omstændighed, at spørgsmålet om underholdspligt er accessorisk i forhold til spørgsmålet om forældreansvar, ønsker retten oplyst, om det eneste kriterium, der finder anvendelse ved afgørelsen af, hvilken af medlemsstaternes retter der er kompetent, er kriteriet i artikel 3, litra d), i forordning nr. 4/2009, således at de øvrige kriterier i forordningens artikel 3, litra a), eller artikel 5, der ville kunne begrunde dens kompetence, nemlig sagsøgtes sædvanlige bopæl eller dennes fremmøde for retten, dermed udelukkes.

29. Det er den forelæggende rets opfattelse, at en løsning, hvorefter de to sidstnævnte kompetencekriterier finder anvendelse, rejser tvivl om, hvorvidt anmodningen om underholdsbidrag er accessorisk, og strider mod barnets bedste, hvilket den tog hensyn til, da den afviste at være kompetent til at påkende spørgsmålet om forældreansvar. Praktiske hensyn til bevissikring og sagsbehandlingstiden støtter ligeledes denne løsning.

30. For så vidt angår anvendelsen af artikel 5 i forordning nr. 4/2009 er det endvidere den nævnte rets opfattelse, at en sådan kompetenceregel er udelukket, såfremt den omstændighed, at spørgsmålet om underholdspligt er accessorisk i forhold til spørgsmålet om forældreansvar, medfører, at P's indsigelse mod dens kompetence til at behandle spørgsmålet om forældreansvar, tillægges virkning [11].

31. Til støtte for disse argumenter har den forelæggende ret henvist til A-dommen [12] af 16. juli 2015, men har tilkendegivet, at den nærer tvivl om dommens rækkevidde som følge af forskellene mellem visse faktiske omstændigheder i denne sag og i tvisten i hovedsagen. Retten har henvist til den omstændighed, at sagsøgte, P, ikke rejste indsigelse mod dens kompetence, og til, at den er den eneste ret, for hvilken den familieretlige tvist er blevet indbragt, uanset at den erklærede sig inkompetent med henvisning til barnets sædvanlige opholdssted.

11 – Jf. punkt 22 i dette forslag til afgørelse.

12 – C-184/14 (herefter »A-dommen«), EU:C:2015:479.

32. På denne baggrund har Judecătoria Constanța (retten i første instans i Constanța) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Såfremt en ret i en medlemsstat anmodes om at træffe afgørelse i en sag vedrørende tre anmodninger, nærmere bestemt om opløsningen af ægteskabelige forbindelser for forældrene til et mindreårigt barn, om forældreansvaret over for dette barn og om underholdspligten i forhold til det samme barn, kan bestemmelserne i artikel 3, litra a) og d), og artikel 5 i forordning nr. 4/2009 da fortolkes således, at den ret, som har kompetence til at påkende skilsmissesagen, som – samtidig – er retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, og den ret, for hvilken sagsøgte har givet møde, kan træffe afgørelse om anmodningen om underhold til barnet, selv om retten har erklæret sig inkompetent med hensyn til forældreansvaret over for det nævnte barn, eller kan anmodningen om underhold da kun afgøres af den ret, som har kompetence til at træffe afgørelse i den verserende sag om forældreansvaret over for dette barn?

2) Såfremt en sag indbringes for en tilsvarende national ret, er anmodningen om underhold til det mindreårige barn da accessorisk i forhold til den verserende sag om forældreansvar som omhandlet i forordningens artikel 3, litra d)?

3) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, er det da til barnets bedste, at den på grundlag af artikel 3, litra a), i forordning [nr. 4/2009] kompetente ret i en medlemsstat træffer afgørelse vedrørende forælderens underholdspligt i forhold til et mindreårigt barn som følge af det ægteskab, hvorom der anmodes om opløsning, såfremt denne ret har erklæret sig inkompetent for så vidt angår forældreansvaret, idet den med retskraft har fastslået, at betingelserne i artikel 12 i […] forordning [nr. 2201/2003] […] ikke er opfyldt?«

IV. Bedømmelse

33. Med disse præjudicielle spørgsmål, som jeg foreslår behandles samlet, spørger den forelæggende ret nærmere bestemt om, hvorvidt artikel 3, litra a), og artikel 5 i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en ret i en medlemsstat, der har kompetence til at behandle en sag angående underholdspligt, der er blevet anlagt mod en sagsøgt, som har sædvanlig bopæl i denne medlemsstat, eller som giver møde for denne ret, giver afkald på at udøve denne kompetence med den begrundelse, at en sådan sag er accessorisk i forhold til en sag om forældreansvar som omhandlet i forordningens artikel 3, litra d), og at den ret, der har kompetence til at behandle sidstnævnte sag, ud fra hensynet til barnets bedste, er bedre egnet til at træffe afgørelse i disse sager.

A. Indledende bemærkninger

34. Indledningsvis vil jeg henlede opmærksomheden på visse omstændigheder vedrørende baggrunden for denne forelæggelse.

35. I denne sag, som i en lang række andre fortilfælde [13], er sagen vedrørende ægteskabets opløsning, i den foreliggende sag ved skilsmisse, samt vedrørende tilrettelæggelse af følgerne for ægteparrets barn, blevet anlagt for den ret, der er kompetent til at træffe afgørelse om opløsningen som følge af ægtefællernes fælles nationalitet, mens mindst én af disse og barnet har sædvanlig bopæl i en anden medlemsstat.

13 – Jf. bl.a. A-dommen (præmis 15, 16 og 17), og dom af 6.10.2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, præmis 13 og 14), kendelse afsagt af Domstolens præsident den 16.1.2018, PM (C-604/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:10, præmis 12, 13 og 14), og dom af 4.10.2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, præmis 13 og 14). Jf. endvidere den præjudicielle anmodning i OF-sagen (sag C-759/18), som i øjeblikket verserer for Domstolen, og som i præmis 13 nævner en lang række tilsvarende sager angående rumænske statsborgere med sædvanlig bopæl i en anden medlemsstat, i den pågældende sag Italien, der angår spørgsmålet om kompetence for den ret, for hvilken der er blevet anlagt sag om forældreansvar og underholdspligt under samme omstændigheder som dem, der foreligger i tvisten i hovedsagen.

36. I et sådant tilfælde skyldes sagsøgerens valg af at indbringe samtlige anmodninger for én enkelt retsinstans i almindelighed ønsket om at drage fordel af, at sagerne sammenlægges [14]. Da der er tale om en ægteskabssag, der har grænseoverskridende virkninger, giver artikel 12 i forordning nr. 2201/2003 om værnetingsaftaler i sager angående forældreansvar og bestemmelserne i artikel 3, litra d), i forordning nr. 4/2009 sagsøgeren mulighed herfor.

37. Efter den oprindelige indsigelse mod den forelæggende rets kompetence, som blev fremsat af sagsøgte, P, der er far til barnet [15], fastslog retten, at den i den foreliggende sag havde kompetence for så vidt angik skilsmissen, men at den var inkompetent til at træffe afgørelse om udøvelse af forældreansvaret med henvisning til hensynet til barnets bedste.

38. Det skal følgelig undersøges, i henhold til hvilke kriterier i artikel 3 og 5 i forordning nr. 4/2009, der som de eneste finder anvendelse på den foreliggende sag [16], denne ret ligeledes kan træffe afgørelse i sagen vedrørende underholdspligt [17].

B. Betingelser for anvendelse af kriterierne i artikel 3 og 5 i forordning nr. 4/2009

39. Forordningens artikel 3 indeholder to sæt kriterier, hvoraf det ene vedrører det sted, hvor en af parterne har bopæl [litra a), sagsøgtes bopæl, eller litra b), den bidragsberettigedes bopæl [18]], og det andet vedrører sammenlægning af sager [litra c) for så vidt angår sager om en persons retlige status, eller litra d) for så vidt angår sager om forældreansvar].

40. Da den bidragsberettigede – i den foreliggende sag det mindreårige barn [19], på hvis vegne der er blevet anlagt sag af moren, R – har sædvanlig bopæl i Det Forenede Kongerige, har den forelæggende ret følgelig gyldigt fastslået, at den har kompetence til – efter at anmodningerne er blevet adskilt [20] – at behandle anmodningen om underholdsbidrag i medfør af kriteriet i artikel 3, litra a), i forordning nr. 4/2009, henset til det sted, hvor sagsøgte, P, har sin sædvanlige bopæl [21].

41. Da barnet bor i en anden medlemsstat, kan den forelæggende rets kompetence ikke støttes på forordningens artikel 3, litra b). Kan de øvrige processuelle kriterier, som kan begrunde den forelæggende rets kompetence, finde anvendelse?

14 – Den forelæggende ret bemærkede herom: »I overensstemmelse med den nationale lovgivning er anmodningerne om forældreansvar og underhold i et sådant tilfælde accessoriske i forhold til anmodningen om skilsmisse ([retsplejelovens] artikel 931, stk. 2)«. Valget af kriteriet om ægtefællernes nationalitet kan ligeledes være begrundet i valget af den lovgivning, som finder anvendelse på skilsmissen. I denne henseende bemærkes, at Det Forenede Kongerige ikke er bundet af Rådets forordning (EU) nr. 1259/2010 af 20.12.2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation (EUT 2010, L 343, s. 10).

15 – Jf. punkt 22 i dette forslag til afgørelse.

16 – Artikel 4 i forordning nr. 4/2009, der bærer overskriften »Valg af værneting«, finder i henhold til bestemmelsens stk. 3 ikke anvendelse på tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under 18 år. Forordningens artikel 6 fastsætter en subsidiær kompetence, der støttes på parternes fælles nationalitet, mens der ved forordningens artikel 7 indføres et forum necessitatis.

17 – Jf. punkt 25 i dette forslag til afgørelse for så vidt angår den omstændighed, at faren ikke rejste indsigelse mod rettens kompetence under denne sag.

18 – Jf. om anvendelse af dette kriterium dom af 18.12.2014, Sanders og Huber (C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, og især præmis 34 for så vidt angår begrundelsen for dette kriterium).

19 – Jf. definitionen af den bidragsberettigede i artikel 2, nr. 10), i forordning nr. 4/2009. Jf. forordningens artikel 46 vedrørende fri proces i forbindelse med anmodninger vedrørende underholdspligt over for børn. Jf. ligeledes dom af 15.1.2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, præmis 30, hvoraf det fremgår, at den bidragsberettigede er den person, hvis behov skal fastslås af den ret, for hvilken sagen er indbragt). Jf. endvidere E. Fongaro og P. Hector, »Obligation alimentaire«, *Répertoire de droit européen, Encyclopédie juridique Dalloz*, Dalloz, Paris, 2018, punkt 97, samt B. Ancel og H. Muir Watt, »Aliments sans frontières«, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2010, nr. 3, s. 457-484, især punkt 4, fodnote 9 (s. 460), og punkt 8 (s. 463 og 464). Jf. i samme retning M. Hellner, »Maintenance obligations«, *Encyclopedia of Private International Law*, Edward Edgar Publishing, Cheltenham, 2017, s. 1185-1194, især s. 1190.

20 – Jf. dom af 4.10.2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, præmis 16).

21 – Det bemærkes, at der ikke blev taget hensyn til dette kriterium vedrørende skilsmissen.

42. Uanset at anmodningen om forældreansvar [22] skal indbringes for en ret i Det Forenede Kongerige, har den forelæggende ret fortsat kompetence til at træffe afgørelse om skilsmissen i medfør af forordningens artikel 3, litra c). Domstolen udelukkede denne mulighed i A-dommen, der angik lignende faktiske omstændigheder som i tvisten i hovedsagen. Dette er den væsentligste betydning af denne dom, som blev afsagt i en anden processuel sammenhæng, hvor Domstolen skulle træffe afgørelse om, i forhold til hvilken af sagerne anmodningen om underholdsbidrag til barnet var accessorisk [23].

43. Domstolen udtalte således, at »artikel 3, litra c) og d), i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at når en sag om separation eller brud på det ægteskabelige bånd mellem et mindreårigt barns forældre *indbringes for* en domstol i en medlemsstat, og en sag om forældreansvar vedrørende dette barn *indbringes for* en domstol i en anden medlemsstat, er en anmodning om underholdspligt vedrørende det samme barn kun accessorisk i forhold til sagen vedrørende forældreansvar som omhandlet i forordningens artikel 3, litra d)« [24].

44. Det fremgår således af gennemgangen af de kriterier, der er fastsat i artikel 3 i forordning nr. 4/2009, at kun ét af disse, nemlig kriteriet i artiklens litra a), tillader den forelæggende ret at træffe afgørelse om underholdspligt i tvisten i hovedsagen.

45. Det skal derfor for det første præciseres, at forordningens artikel 5, som den forelæggende ret har henvist til, idet sagsøgte gav møde for den, ikke kan finde anvendelse med den begrundelse, at denne bestemmelse indeholder en kompetenceregel, der finder anvendelse, såfremt den ret, for hvilken sagen er indbragt, ikke er kompetent [25].

46. I denne henseende illustrerer tvisten i hovedsagen klart, at når retten har kompetence som følge af sagsøgtes sædvanlige bopæl, er kriteriet om, at denne personligt giver møde for den ret, for hvilken sagen er blevet indbragt, uden at anfægte dens kompetence [26], ikke af særlig interesse.

47. Det bemærkes for det andet for så vidt angår de virkninger, som den forelæggende ret synes at udlede af, at anmodningen om underholdspligt er accessorisk i forhold til anmodningen om forældreansvar, at den omstændighed, at en sådan anmodning, og i givet fald en anmodning om underholdspligt, ikke er blevet indbragt for en ret i Det Forenede Kongerige til afgørelse, efter at de oprindelige anmodninger er blevet adskilt, er tilstrækkelig til at fjerne al tvivl om anvendelsen af det eneste kompetencekriterium, der er opfyldt i sagen, nemlig det, der fremgår af artikel 3, litra a), i forordning nr. 4/2009.

22 – Jf. punkt 24 og 31 i dette forslag til afgørelse.

23 – I denne sag var såvel ægtefællerne som deres to mindreårige børn italienske statsborgere og havde permanent bopæl i London (Det Forenede Kongerige). Der var blevet anlagt sag vedrørende det ægteskabelige bånd og følgerne heraf for børnene for en italiensk ret, mens samme sagsøger efterfølgende anlagde sag for en engelsk ret med henblik på fastlæggelse af de nærmere bestemmelser om udøvelse af forældreansvaret. Den ret, for hvilken den første sag var blevet indbragt, fortolkede artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 således, at kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål i forbindelse med forældreansvaret som omhandlet i forordningens artikel 2, nr. 7), alene tilkom de britiske retsinstanser, da børnene havde sædvanlig bopæl i London.

24 – A-dommen (præmis 48). Min fremhævelse.

25 – Jeg deler Europa-Kommissionens opfattelse, hvorefter denne artikel udgør en form for »stiltiende værnetingsaftale«. Jf. i samme retning navnlig E. Gallant, *Droit processuel civil de l'Union européenne*, LexisNexis, Paris, 2011, punkt 319, s. 109, der benytter samme udtryk og præciserer, at denne regel tillader, at en ret, der ikke har kompetence, kan træffe afgørelse om underholdspligt. Jf. artikel 26, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).

26 – Dette er efter min opfattelse tilfældet i den foreliggende sag for så vidt angår anmodningen om underholdspligt, efter at sagerne, og følgelig retsforhandlingerne, er blevet opdelt. Jf. i denne forbindelse den forelæggende rets spørgsmål, der er anført i punkt 30 i dette forslag til afgørelse.

48. Det bemærkes dernæst, at det under disse omstændigheder er ufornødent at behandle spørgsmålet om de eventuelle følger af, at en anden ret, for hvilken sagen er blevet indbragt, anvender bestemmelserne om litispendens [27] og indbyrdes sammenhængende krav [28].

49. Endelig bemærkes, at der heller ikke af præmisserne i A-dommen kan udledes en løsning som den, der er blevet foreslået af den forelæggende ret, hvilken ligeledes støttes af den rumænske regering. Ifølge deres antagelse har retten i den medlemsstat, hvor barnet har sin sædvanlige bopæl, således enekompetence for så vidt angår sammenhængende krav vedrørende forældreansvar og underholdspligt for det fælles barn.

50. I denne henseende har den forelæggende ret understreget, at Domstolen fandt, at »[h]enset til sin karakter er en anmodning om underholdspligt vedrørende mindreårige børn […] uløseligt forbundet med sagen om forældreansvar«, samt at »[d]en domstol, der har kompetence til at påkende sager vedrørende forældreansvar, således som dette ansvar er defineret i artikel 2, nr. 7), i forordning nr. 2201/2003, […] bedst [er] i stand til konkret at bedømme det, der står på spil i anmodningen vedrørende underholdsbidrag til et barn, og fastsætte størrelsen af disse bidrag til dækning af udgifterne til barnets underhold og uddannelse, idet disse bidrag skal tilpasses i forhold til den fastsatte forældremyndighed, dvs. om der er tale om fælles eller fuld forældremyndighed, og i forhold til samværsretten, varigheden af denne ret og de øvrige faktiske forhold, der vedrører udøvelsen af forældreansvar, og som er indbragt for domstolen« [29].

51. Antog Domstolen således implicit, at kriteriet om barnets, og følgelig den bidragsberettigedes, sædvanlige bopæl under alle omstændigheder skal tillægges forrang som følge af risikoen for inkohærens mellem den kompetente rets afgørelse om underholdspligt og den afgørelse, der træffes af den ret, der har enekompetence til at træffe afgørelse om forældreansvar [30]?

52. Skal det med andre ord udledes af A-dommen, at en ret, der ikke har kompetence til at træffe afgørelse om anmodningen om forældreansvar for et barn, skal give afkald på at udøve sin kompetence vedrørende underholdspligt for barnet til fordel for en ret, der er bedre egnet til at træffe afgørelse om denne anmodning?

53. Det er ikke min opfattelse. Selv om A-dommen klargør forholdet mellem kriterierne i artikel 3, litra c) og d), i forordning nr. 4/2009, tager den ikke stilling til de øvrige kompetencekriterier, der fremgår af forordningens artikel 3 eller artikel 5. En gennemgang af disse var således ikke relevant for den forelæggende ret, idet ægtefællerne, forældrene til de bidragsberettigede børn, i modsætning til de faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen, havde sædvanlig bopæl i samme medlemsstat som børnene.

54. Ved fortolkningen af bestemmelserne i artikel 3, litra c), og d), i forordning nr. 4/2009 var det således nødvendigt at tage hensyn til barnets bedste for at kunne sondre mellem dem [31].

27 – Jf. artikel 12 i forordning nr. 4/2009.

28 – Jf. artikel 13 i forordning nr. 4/2009.

29 – A-dommen (præmis 40 og 43).

30 – Jf. i denne retning E. Gallant, op.cit., punkt 313, s. 108.

31 – Jf. A-dommen (præmis 43-46, især sidstnævnte præmis).

55. Denne vurdering af A-dommens rækkevidde støttes af nyligt afsagte kendelser af 16. januar 2018, PM [32], og af 10. april 2018, CV [33]. Det fremgår af disse, at såfremt en ret ikke har kompetence til at træffe afgørelse om en anmodning vedrørende forældremyndigheden over et mindreårigt barn, og følgelig ikke har kompetence i medfør af artikel 3, litra d), i forordning nr. 4/2009 til at træffe afgørelse om en anmodning om underholdspligt til fordel for dette barn, skal den imidlertid efterprøve, om den ikke kan have kompetence til at træffe afgørelse om sidstnævnte anmodning i medfør af en anden af forordningens bestemmelser [34].

56. Endvidere ville enhver anden fortolkning af A-dommen, således som den forelæggende ret har foreslået, for det første indebære, at der ikke tages hensyn til, at dommens præmisser først og fremmest indeholder en begrundelse for, at der er nærmere sammenhæng mellem anmodningen om underholdspligt og anmodningen om forældreansvar end anmodningen vedrørende det ægteskabelige bånd. Såfremt dommen tillægges en sådan betydning, ville følgen på den anden side være, at der hverken tages hensyn til ordlyden af og konteksten for forordning nr. 4/2009 eller til de formål, den skal varetage [35].

57. I relation til ordlyden af forordningens artikel 3 fastslog Domstolen allerede i A-dommen, at kompetencekriterierne er alternative, og siden denne dom har der således ikke hersket tvivl om fortolkningen af denne bestemmelse for det tilfælde, at der indbringes en sag for en ret vedrørende en persons retlige status og forældreansvar [36].

58. For så vidt angår bestemmelsens kontekst og formål bemærkes for det første, at tilføjelsen af artikel 3, litra d), i forordning nr. 4/2009 til de tidligere bestemmelser, der er en gentagelse af artikel 5, nr. 2), i forordning nr. 44/2001 [37], alene har til formål at samle rettens kompetence for det tilfælde, at kriteriet om den bidragsberettigedes sædvanlige bopæl i artikel 3, litra b), i forordning nr. 4/2009 ikke finder anvendelse [38].

59. Siden Bruxelleskonventionen, der gjorde det muligt at vælge værneting, idet denne som en undtagelse fra kriteriet om sagsøgtes hjemting indeholdt særlige kompetencekriterier om »stedlig eller processuel nærhed afhængig af omstændighederne« [39], blev de særlige kompetencekriterier i sager vedrørende underholdspligt for det andet udformet med henblik på at tilgodese to hensyn, der ifølge Domstolen på den ene side var at varetage de bidragsberettigedes interesser, og på den anden side at varetage hensynet til retsplejen [40]. Det bemærkes således endnu engang, at kompetencekriterierne er alternative, og at sagsøgtes valg har en fortrinsstilling [41].

32 – C-604/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:10.

33 – C-85/18 PPU, EU:C:2018:220.

34 – Jf. kendelse afsagt af Domstolens præsident den 16.1.2018, PM (C-604/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:10, præmis 33), og kendelse af 10.4.2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220, præmis 55).

35 – Jf. bl.a. med hensyn til en nylig henvisning til den fortolkningsmetode, som Domstolen sædvanligvis anvender, dom af 21.6.2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485, præmis 34).

36 – Jf. A-dommen (præmis 33, 34 og 48).

37 – Denne artikel indeholdt en uændret gentagelse af ordlyden af artikel 5, stk. 2, i konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17), som ændret ved de senere konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (herefter »Bruxelleskonventionen«), og har siden tilføjelsen i 1978 omfattet kompetence for den ret, for hvilken en sag vedrørende personers retlige status er blevet indbragt. Jf. ligeledes H. Gaudemet-Tallon, og M.-E. Ancel, op.cit., punkt 219, s. 320.

38 – Jf. i denne retning A. Boiché, »Les règles de compétence judiciaire«, i »Recouvrement des obligations alimentaires dans l'Union«, *Actualité juridique: famille*, Dalloz, Paris, 2009, nr. 3, s. 107-112, navnlig kommentaren til artikel 3, litra d), i forordning nr. 4/2009.

39 – H. Gaudemet-Tallon og M.-E. Ancel sammenfatter med denne formulering begrundelsen for de særlige kompetenceregler, op.cit., punkt 180, s. 246.

40 – Jf. dom af 18.12.2014, Sanders og Huber (C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 26-29). Jf. ligeledes 15. betragtning til forordning nr. 4/2009.

41 – Jf. bl.a. for så vidt angår prioriteringen af den bidragsberettigedes valg af værneting N. Joubert, »La mise en œuvre de l'obligation alimentaire en présence d'un élément d'extranéité dans les relations entre parents et enfants«, *Droit de la famille*, LexisNexis, Paris, 2018, nr. 1, dossier 3, punkt 7. Jf. ligeledes M. Farge, »Promotion transfrontière du droit à obtenir des aliments: l'apport du règlement (CE) nº 4/2009 du 18 décembre 2008 (1ère partie)«, *Droit de la famille*, LexisNexis, Paris, 2011, nr. 9, afhandling 18, punkt 16.

60. I lighed med Kommissionen vil jeg for det tredje fremhæve, at såfremt sammenlægning af sagerne tillægges særlig prioritet ud fra hensynet til barnets bopæl i sager, hvor der ikke er blevet anlagt en anden sag om forældreansvar i den pågældende medlemsstat, vil det være ensbetydende med en retsnægtelse i relation til den verserende anmodning om underholdspligt, hvilket vil være i strid med hensynet til barnets bedste og vil krænke princippet om, at kompetencereglerne er forudsigelige.

61. Der er følgelig grundlag for at antage, at bestemmelserne i forordning nr. 4/2009, navnlig bestemmelserne om kompetence, har til formål at gøre det muligt for den bidragsberettigede at opnå fyldestgørelse under gunstige vilkår på grundlag af begrænsede, ikke-hierarkiske kriterier.

62. Jeg vil desuden påpege forskellen mellem artikel 10 i forordning nr. 4/2009 og artikel 17 i forordning nr. 2201/2003. Uanset at det fremgår af disse bestemmelser, at den ret, for hvilken en sag er blevet indbragt med urette, på embeds vegne skal erklære sig inkompetent under en sag vedrørende underholdsbidrag, kræves det ikke, at retten skal efterprøve, om en ret i en anden medlemsstat er kompetent. Da kompetencekriterierne er udtømmende [42], skal den ret, der har kompetence til at behandle anmodningen om underhold, træffe afgørelse i sagen. Såfremt den er inkompetent, kan den imidlertid træffe afgørelse om foreløbige eller sikrende retsmidler i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning [43].

63. Såfremt sagsøgeren ikke har mulighed for at vælge et andet kompetencekriterium, har den ret, for hvilken anmodningen om underhold er blevet indbragt, således pligt til at opdele kravene.

64. I modsætning til, hvad den forelæggende ret og den rumænske regering har anført, navnlig for så vidt angår beviskravene [44], kan der nævnes en række argumenter, der ligesom formålene med forordning nr. 4/2009 støtter, at kompetencekriteriet i forordningens artikel 3, litra a), skal finde anvendelse på tvisten i hovedsagen.

C. Argumenter til støtte for anvendelsen af artikel 3, litra a), i forordning nr. 4/2009

65. Som Kommissionen har anført, kan en bidragsberettiget, som repræsenteres af en af sine forældre, for det første bevidst have valgt kriteriet om sagsøgtes bopæl.

66. For det andet kan valget skyldes sikkerhed for, at retten på det sted, hvor den af forældrene, der er bidragspligtig, har sin sædvanlige bopæl, har et godt indblik i dennes betalingsevne.

67. Det bemærkes for det tredje for så vidt angår de omstændigheder, der skal tages i betragtning ved fastsættelsen af underholdsbidragets størrelse, at det synes at være nemmere at få kendskab til barnets behov end at efterprøve den bidragspligtiges betalingsevne. Såfremt der indledes en sag vedrørende forældreansvar, skal den ret, der har kompetence vedrørende underholdspligten, alene udsætte sagen, indtil den afgørelse, der skal danne grundlag for den bidragsberettigedes anmodning om underhold, er blevet truffet. Omvendt kan den ret, der har kompetence vedrørende forældreansvar, stå overfor alvorlige vanskeligheder i forbindelse med indhentning og efterprøvelse af dokumentation for den bidragspligtiges midler og udgifter, særligt for det tilfælde, at dennes insolvens er selvforskyldt.

68. Det bemærkes for det fjerde, at den omstændighed, at der ikke er truffet afgørelse om udøvelse af forældreansvar, ikke kan være til hinder for, at en ret vurderer barnets behov, hvilket bl.a. fremgår af de øvrige kompetencekriterier, som EU-lovgiver har fastsat. Det er også muligt at tage hensyn til forældrenes aftale om, at barnets sædvanlige opholdssted opretholdes.

42 – Jf. ligeledes i denne retning A. Boiché, op.cit., navnlig kommentaren til artikel 10 i forordning nr. 4/2009.

43 – Jf. artikel 14 i forordning nr. 4/2009.

44 – Jf. punkt 29 i dette forslag til afgørelse.

69. Der kan ligeledes anføres andre argumenter vedrørende grundlaget for afgørelsens indhold og gennemførelse.

70. Det bemærkes således, at hverken Det Forenede Kongerige eller Kongeriget Danmark har tiltrådt Haagerprotokollen af 2007 [45]. Disse stater er følgelig dels ikke bundet af dennes kompetenceregler [46]. Dels er afgørelser, der træffes i disse stater, ikke omfattet af fritagelsen for eksekvaturproceduren i andre medlemsstater. Der skal således fremsættes fuldbyrdelsesbegæring vedrørende disse [47].

71. Valget af sagsøgtes bopæl som kriterium kan ligeledes skyldes hensynet til at opnå gunstige betingelser for inddrivelse af skyldige bidrag [48], som ikke bør sinkes af uenighed om anerkendelse eller eksigibilitet af en afgørelse, der er afsagt i en anden medlemsstat [49].

72. Henset til samtlige ovenfor anførte betragtninger er det følgelig min opfattelse, at artikel 3 i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at den omstændighed, at anmodningen om underholdspligt er accessorisk i forhold til en anmodning om forældreansvar som omhandlet i denne forordnings artikel 3, litra d), ikke udelukker, at en ret i en medlemsstat kan have kompetence i henhold til forordningens artikel 3, litra a), eller eventuelt i henhold til samme forordnings artikel 5.

73. Det bør imidlertid sikres, at en sådan fortolkning af kompetencereglerne ikke viser sig at være i strid med hensynet til barnets bedste.

D. Hensyntagen til barnets bedste

74. Domstolen bemærkede således i A-dommen, at »gennemførelsen af forordning nr. 4/2009 skal foretages i overensstemmelse med artikel 24, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, hvorefter barnets tarv skal komme i første række i alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner« [50].

75. Som det paradoksalt nok fremgår af tvisten i hovedsagen, kan hensynet til barnets bedste kræve, at de anmodninger, som ansøgeren om underholdsbidrag har indgivet til én og samme ret, skal adskilles, efter at retten har truffet afgørelse om, at den er inkompetent for så vidt angår anmodningen om forældreansvar.

76. Selv om de ulemper, der følger af afgørelsen om, at der ikke foreligger en værnetingsaftale i henhold til artikel 12 i forordning nr. 2201/2003, efter min opfattelse generelt bør betragtes relativt, følger det som tidligere nævnt af kravet om, at der skal tages hensyn til barnets bedste, at det er nødvendigt konkret at undersøge betydningen af, at der successivt skal anlægges sag for to retter for at opnå en afgørelse om anmodningen om forældreansvar og dernæst en afgørelse om anmodningen om underholdsbidrag, idet denne er accessorisk i forhold til den førstnævnte.

45 – Jf. fodnote 8 i dette forslag til afgørelse.

46 – Såfremt den pågældende medlemsstat er bundet af denne protokol, sikrer den bidragsberettigedes valg af en ret i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, at domstolslandets lov finder anvendelse i henhold til protokollens artikel 4, stk. 3.

47 – Jf. artikel 23 ff. i forordning nr. 4/2009. Jf. ligeledes for så vidt angår følgerne af Brexit, der vil føre til, at Det Forenede Kongerige betragtes som et tredjeland, og at afgørelserne ikke anerkendes, idet afgørelser afsagt i Det Forenede Kongerige under de foreliggende omstændigheder ikke nyder fordel af eksekvaturproceduren, M. Farge, »Conjectures sur le Brexit…« i »Droit de la famille«, *La Semaine juridique, Édition générale*, LexisNexis, Paris, 2016, nr. 38, s. 1723-1729, især s. 1725. Jf. ligeledes M. Pilich, »Brexit and EU private international law: May the UK stay in?«, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Sage Publishing, New-York, 2017, bind 24, nr. 3, s. 382-398, især s. 391-393.

48 – Jf. i denne henseende dom af 9.2.2017, S. (C-283/16, EU:C:2017:104, præmis 32, 33 og 34 og den deri nævnte retspraksis), samt niende betragtning til forordning nr. 4/2009 for så vidt angår dens mål om forenkling og hurtighed.

49 – Jf. for så vidt angår formålene med forordning nr. 4/2009 om at sikre effektiv inddrivelse af underholdsbidrag i grænseoverskridende situationer 15. betragtning til forordningen samt dom af 18.12.2014, Sanders og Huber (C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 41). Jf. ligeledes for så vidt angår en nærmere redegørelse for reglerne om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser afsagt i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007, bl.a. E. Fongaro og P. Hector, op.cit., punkt 78-90.

50 – Jf. A-dommen (præmis 46).

77. I den foreliggende sag synes den holdning, som sagsøgeren, R, har givet udtryk for vedrørende det hensigtsmæssige i at forelægge en præjudiciel anmodning for Domstolen, netop at bekræfte dennes oprindelige ønske om, at sagen indbringes for én enkelt ret, der har kompetence til at træffe afgørelse om skilsmissebegæringen samt om samtlige følger af denne i relation til det fælles barn.

78. Den rumænske regering bemærkede endvidere i sit skriftlige indlæg [51], at det bør indgå i betragtningerne, at en ny anmodning om underholdsbidrag, der indbringes for en anden ret, må antages at udelukke, at bidragsmodtageren tillægges underholdsbidrag fra det tidspunkt, hvor den første anmodning herom blev fremsat, hvilket i den foreliggende sag var den 29. september 2016.

79. Adskillelsen af den bidragsberettigedes krav [52] som følge af, at der ikke foreligger en værnetingsaftale til fordel for den ret, for hvilken anmodningen om skilsmisse blev indbragt, for så vidt angår anmodningen om forældreansvar, samt de ulemper, der følger af, at den oprindelige anmodning blev frafaldet, såfremt det lægges til grund, at denne ville kunne admitteres i henhold til lovgivningen i domstolslandet [53], giver anledning til alvorlig tvivl om, hvorvidt dennes interesser tilgodeses. Under disse omstændigheder er jeg enig i de betænkeligheder, som den forelæggende ret og den rumænske regering har givet udtryk for.

80. Det er følgelig min opfattelse, at der bør søges en løsning, der tilgodeser den bidragsberettigedes interesser i overensstemmelse med formålene med forordning nr. 4/2009 og artikel 24, stk. 2, i chartret om grundlæggende rettigheder.

81. I denne henseende udgør A-dommen et relevant fundament for Domstolens praksis vedrørende fortolkningen af forordning nr. 4/2009, idet den fremhæver interessen i sammenlægning af tvister om de økonomiske følger for børnene af forældrenes brud [54]. Det samme er tilfældet for så vidt angår konstateringen af den manglende samordning mellem denne forordning og artikel 12 i forordning nr. 2201/2003 samt af den manglende virkning af reglerne om litispendens eller indbyrdes sammenhængende krav i denne situation [55].

82. Det er derfor min opfattelse, at man kan forestille sig, at en ret, der har fået forelagt en anmodning om underholdspligt til fordel for den bidragsberettigede, af hensyn til logikken i forordning nr. 4/2009 og af hensyn til barnets bedste, på baggrund af den afgørelse om inkompetence, som retten traf i sagen om forældreansvar, meddeler sagsøgeren, at den har kompetence i henhold til forordningens artikel 3, litra a), og spørger denne, om bidragsanmodningen fastholdes.

51 – Jf. punkt 31 i dette forslag til afgørelse.

52 – Jf. for så vidt angår betragtninger om følgerne af den ordning, der er valgt i forordning nr. 2201/2003, B. Ancel og H. Muir Watt, »L'intérêt supérieur de l'enfant dans le concert des juridictions: le Règlement Bruxelles II *bis*«, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2005, nr. 4, s. 569-606, især fodnote 7 og henvisningen til 6. betragtning til forordningen.

53 – Såfremt denne anmodning i denne processuelle sammenhæng frafaldes over for den ret, ved hvilken sagen oprindelig blev anlagt, og som er kompetent, kunne det nemlig anses for et afkald på underholdspligt i strid med domstolslandets ordre public.

54 – Jf. A-dommen (præmis 43).

55 – Der kan i denne henseende drages en parallel til dom af 4.10.2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, præmis 47).

83. Da EU-lovgiver ikke har fastsat specielle bestemmelser i forordning nr. 4/2009[56], i lighed med bestemmelserne i artikel 15 i forordning nr. 2201/2003[57], eller har samordnet denne med forordningens artikel 12, kan den ret, for hvilken sagen er indbragt, ikke give afkald på at udøve sin kompetence til fordel for en ret, der er bedre egnet til at træffe afgørelse om samtlige anmodninger vedrørende barnet.

84. Det bemærkes endvidere, at uanset, at den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag om forældreansvar, er bedre egnet til at træffe afgørelse om en anmodning om underholdspligt, der er accessorisk i forhold til førstnævnte, kan jeg ikke se, hvorledes hensynet til barnets bedste kan begrunde, at den bidragsberettigede er nødt til at ændre sit valg for så vidt angår den kompetente ret.

85. Denne vurdering får så meget desto større betydning, når der som i den foreliggende sag ikke er blevet anlagt sag for en anden ret.

V. Forslag til afgørelse

86. På baggrund af de ovenfor anførte betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare de præjudicielle spørgsmål, der er stillet af Judecătoria Constanța (retten i første instans i Constanța, Rumænien) således:

»1) Artikel 3 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt skal fortolkes således, at den omstændighed, at anmodningen om underholdspligt er accessorisk i forhold til en anmodning om forældreansvar som omhandlet i denne forordnings artikel 3, litra d), ikke udelukker, at en ret i en medlemsstat kan have kompetence i henhold til forordningens artikel 3, litra a), eller eventuelt i henhold til samme forordnings artikel 5.

2) Da EU-lovgiver ikke har fastsat specielle bestemmelser i forordning nr. 4/2009, i lighed med bestemmelserne i artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, eller har samordnet denne med artikel 12 i forordning nr. 2201/2003, kan den ret, for hvilken sagen er indbragt, ikke give afkald på at udøve sin kompetence til fordel for en ret, der er bedre egnet til at træffe afgørelse.«

56 – Jf. i denne henseende begrundelsen for, hvorfor det ikke forventes, at der opstår aktuelle problemer som følge af konstateringen i 11. betragtning til forordning nr. 2201/2003, hvorefter »[d]e retter, der er kompetente efter denne forordning, […] generelt [har] kompetence til at afgøre sager om underholdspligt«, således som det fremgår Kommissionens grønbog af 15.4.2004 om underholdspligt [KOM(2004) 254 endelig udg.], punkt 5.1.1, s. 14.

57 – Der blev med denne artikel indført en regel, der er baseret på teorien om forum non conveniens. Denne findes ligeledes i artikel 8 og 9 i Haagerkonventionen af 19.10.1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (der er tilgængelig på følgende internetadresse: https://assets.hcch.net/docs/e74e817b-1faa-4aa9-bd29-3ff68da03f43.pdf), hvorefter ordningen ifølge E. Gallants formulering i »Le forum non conveniens de l'article 15 du règlement Bruxelles II bis«, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2017, nr. 3, s. 464-471, punkt 2, er »opdelt i en overførsel af eller et krav på kompetence«.